

OVIDIU

PRIMA

Revistă Literară Dobrogeană

APARE LUNAR

DIRECTOR. PETRU VULCAN

Redacția și Administrația: Str. DECEBAL, 5

ABONAMENTUL:

Un an în țară . . . Lei 6 Un an străinătate . . . Lei 10
Jun. an . . . 5 Jun. an . . . 5

UN NUMAR 50 BANI

SUMARUL:

No. 7 și 8.

Excelsior, de M. A. Rennert. — Un cântec trist (versuri), Nuși Tulliu. — Oameni și lucruri din Dobrogea (note și impresii), Petru Vulcan. — Din Heine (poezii), trad. de David Bacău. — Lunei (versuri), idem. — Mănăstirea Geteșii (descriere), Albert Dav. — Respuns la „Hai iubito”, F. David-Bacău. — Virtus Romana, Nuși Tulliu. — Oglinda, I. Constantinescu-Mion. — Sub frunze, E. P. Caranlăc. — Intunericul (poemă), Lord Byron, Dem. C. Zavalide. — Procesul rozelor (Catules Mendes), M. A. Rennert. — Farmec, idem. — Conferință (fine), Dem. Telleor. — Toamna (versuri), F. David-Bacău. — Din port, E. P. Caranlăc. — Hai iubito, Albert Dav. — Idealul (nuvelă) urmare, Petru Vulcan. — Dare de seamă, Comitetul. — Noutăți literare, P. V. — Cronica literară, Ovidiu. — Către abonați, Redacția.

CONSTANȚA ☉☉☉☉☉
TIPOGRAFIA „OVIDIU” 5.
VURLIS, 1905 ☉☉☉☉☉

Colaboratorii Revistei „OVIDIU”

Florian I. Becescu, Rădulescu Nîger, Dr. Al. Tălăşescu, Nuşi Tului, G. Murnu, G. Tutoveanu, I. Duscian, Căpitan Popovici (Războeni), Dionisie Stoica, Opran Potârcă, D-na Nuşy P. Vulcan, D-na Ecaterina Dimonie, Leontin Iliescu, F. David, Iulian Siniol, M. A. Rennert, Const. Cihan, Const. G. Brădăţeanu, Al. Răulescu, Dem D. Stoenescu, N. Baţaria, P. Daniilescu, Ion Constantinescu, I. Ghiţun, Cruţu Delasălişte, Şt. Tuţescu, Popescu-Turnu, V. Diamandî, Popescu-Dolj.

Către abonaţii noştri.

Cu numerile acestea încheiînd al treilea semestru al anului al 5-lea, rugăm stăruitor pe toţi abonaţii noştri rămaşi în urmă, să binevoiască a ne achita abonamentul de 6 lei, de oarece cheltuelile ce întâmpinăm cu imprimarea lui «Ovidiu», întrec puterile noastre.

Spre a face ca „Ovidiu” să strebată în diferitele oraşe din ţară, aducem la cunoştinţa generală că direcţiunea va oferi un abonament gratuit plus romanul «Armăna» expediat franco persoanei care ne va face 5 abonamente plătite anticipativ.

Numărul present se suspendă pentru toate ziarele şi revistele pe cari le am anunţat adese ori în „Ovidiu” fără ca ele să-şi facă datoria să-l anunţe la rândul lor.

OVIDIU

PRIMA REVISTA LITERARA DOBROGEANA

DIRECTOR FONDATOR: PETRU VULCAN

EXCELSIOR

Motto: **Acelora ce luptă**
Viața: e luptă
Luptă dar
Ioan N. Roman.

Acum doi ani în coloanele revistei „Ovidiu” în o serie de articole intitulate „Cum se citește” am atras atențiunea tuturor asupra lipsei de dragoste pentru frumos, adevăr și literatură la noi, și mi-am încheiat articolele sperând ca în un timp îndepărtat sau apropiat, vom asista la un curent de regenerare față de literatura noastră.

Speranțele nu ne-au înșelat și timpul acest „enfant joli” după expresia lui Theophile Gauttier, ne-a adus veste foarte îmbucurătoare, și ne-a arătat că în totdeauna se poate face ceva și la noi, numai să fie voință, voește și vei putea a zis marele om de stat C. A. Rosseti, voește și vei putea, am zis și noi și speranțele ni s'au împlinit, mai curând de cât le-am așteptat.

„Ovidiu” a fost în totdeauna în luptă pentru cauzele mari drepte și sfinte și alarma dată de el, a găsit răsunset în inimile multor tineri, căroro li se cuvine și lor meritul că au pus temelia la viitorul monument ce-l vom înălța spre cinstea literaturii.

O literatură ca să fie citită de toți, trebuie ca să ne adresăm tuturor care simt necesitatea hranei intelectuale, a ne adresa numai la o clasă ar fi ca să neglijăm pe celelalte.

A ne adresa numai „hig-lifului” am văzut relele consecințe și am consta-

tat că societatea înaltă ar cultiva literatura noastră, basmele și poeziile isvorite din acei autori necunoscuți cari nu sunt de cât poporul—dar cultivă mai cu preferință literatura franceză.

Și astăzi romanele lui Jean Lerrain sau Paul de Kok se resfață luxos, pe etajerele nu mai puțin împodobite, ca mâine să le ia loc un roman englez de Valter Scott, și în locul faimoasei reviste „Frou-Frou” vre-un „Tets-Bits” englezesc.

De aceea inimoși tineri s'au gândit să se adreseze la marele public, la toate clasele indiferent dacă cutare e deputat, sau dacă celalalt e cârciumar, înaintea noastră toți sunt egali, primim cu drag tânăr sau bătrân de ori-ce naționalitate ar fi, și-au zis ei.

Mare ne-a fost bucuria citind în ziare înființarea în capitala regatului în București, a doua cercuri literare cari au de scop frumoasa menire pe care seria de articole „Cum se citește” a dezvoltat pe larg în coloanele lui „Ovidiu”.

Unul din aceste cercuri poartă modestul nume de „Cultul antic”. Cercul a înțeles pe deplin menirea lui, format de un grup de tineri s'a gândit că singurul lucru de a populariza literatura noastră sunt șezătorile literare. Șezătorile deși făcute seara au atras o mulțime de persoane, în care s'a dovedit ca sexul slab — a fost foarte forte, căci a venit cu mare număr.

S'au cetit bucăți de autori mai tineri,

și s'au declamat poezii cu subiecte românești și din poeți români, nu cum se face în așa preținsele „soirée littéraire“ unde când te aștepti ca să se reciteze vre-o frumoasă poezie din Vlahuță, Coșbuc sau Eminescu, te pomenești cu der „schöner Salomon“ sau „Clereta en concentré“.

Inițiatori au făcut variație în program, pe lângă gustul de literatură, le-au procurat gustul de artă de tot ce este frumos.

Câți-va tineri acompaniați de vre-o două d-șoare — au dat concert, s'a cântat din piano, din vioară, din flaut, și iarna în serile cele mari și lungi se va da din când în când și o serată dansantă la care va fi invitată iarăși toată lumea nefăcându-se excepție și favoruri.

Asemenea șezători înființate ori și unde chiar și în micile târgușoare, ar avea mare răsunet; bună-oară s'a recitat o frumoasă satiră din ale lui Eminescu. Câți-va, doi trei din spectatori vor fi curioși să cumpere poeziile lui Eminescu, alții auzind cetinduse o bucată de Delavrancea, vor căuta să și împodobească și ei biblioteca lor, compusă din cărți luate „en fascicule“, cu un volum de proză românească.

Se va cânta muzica românească? vre-un vals de Ivanovici sau Deker, sau vre-una din compozițiile lui Musicescu, doamnele și d-șoarele, ce vor fi de față, vor fi curioase să și împodobească biblioteca lor muzicală cu compozitori români, afară de Schubert, Wagner care și ei sunt perle muzicale — dar pe lângă dâșii, autorii noștri modești compozitori ca Ivanovici, Musicescu pot sta cu mândrie.

Iată din un singur îndemn — ce nu se poate face dacă este buna-voință — se face cunoscut multora muzica, literatura și arta noastră.

Șezătorile înființate, au marele me-

rit că sunt gratuite, nu se impune nici o plată la intrare. Până acum sub diverse pretexte se spolia publicul cu diverse serate literare care în realitate nu se reducea de cât la o insultă la adresa altor literați.

Cu drept cuvânt publicul era scandalizat, să dădea și bani — la urma urmei — asistai la o laudă a poetului X și la insulte a le poetului Z.

Pentru ce? pentru simplu motiv că nu există dragoste de adevăr. Am zis că asemenea șezători înființate în fie ce oraș, ar aduce un curent nou prin concursul marelui public.

În fie ce duminică sau sâmbătă o porție de hrană intelectuală ar primi-o cu plăcere ori și cine. Exemplul capitalei, exemplu frumos și demn de imitat, a fost deja pus în aplicare la Brăila.

Dacă la orașe, se simțea nevoe de aceste șezători, ce să mai zicem la sate? Aici țăranul muncește toată săptămâna de la cântatul cucușilor până la apusul soarelui, și ziua 7, Duminica se duce la crăsmă, unde își cheltuește pe lângă toată averea strânsă, și forța și sănătatea, alcoolul acest dușman îl pândește și îl învelește în mreșile sale, așa că pe an înregistrăm 6 până la 700 cazuri mortale. Din nenorocire răul se întinde, numai un medicament există, acesta este *medicamentul cultural*. Când vom deschide ochii țăranului arătându-i că ceea ce consumă este otravă, că ceea ce pune în stomach zilnic, îl va duce de timpuriu la groapă, credem că se va abate din calea răului.

Un om de elită, un om distins care sprijină în deosebi literatura noastră, e vorba de Ioan Kalinderu a încercat „pe moșiile“ Domeniului Coroanei, cel dintâi șezătorile literare.

Un asistent mărturisea sincer în ziarul „Cronica“ că țăranii au rămas

uimiți la micile piese cu subiect moral și în special anti-alcoolice, piese jucate de fii de țărani, elevi în școlile primare.

Dacă la fie ce sat, s'ar căuta să se introducă aceste șezători atât de folositoare, atunci n'am avea atâtea brațe pierdute, atâtea copii născuți tuberculoși, rachitici și cari mai târziu vor blestema pe acei cari i-au procreat.

La țară, dascălul și preotul — sunt cele două candelile care trebuie în veci să fie nestinse, să vegheze asupra soartei a cinci milioane de țărani, pe care se va baza statul în viitor și se bazează astăzi.

Precum la orașe, șezătorile literare au înaltul scop de a introduce în paturile noastre, gustul de citirea literaturii sănătoase și frumoase, ori care ar fi ea, preferind pe cea românească, la sate șezătorile au un scop tot moral de a infiltra în țărani consecințele rele ale alcoolismului și gustul hranei intelectuale.

Ce frumos e în Germania, cu siguranță că va deveni imperiu cel mai mare din lume, ținta cancelarului de fer Bismark; Duminicile în zilele de sărbătoare, nemții se întrunesc în un local dat de „Burgmeister“ și se citește literatura sănătoasă.

Operile genialilor Goethe, Schiller, Lenau, Lessing, Hofman, sunt ascultate cu atențiune.

Evident că întâia oară, n'au citit „Clopotul de Schiller“ sau Verther“ de Goethe, dar au început cu alte bucăți mai ușoare și apoi treptat treptat vor ajunge să înțeleagă un „Faust“.

Adică la noi, nu s'ar putea așa ceva? „cine nu riscă nu capătă nimic“ e o vorbă de a neamțului, să risce învățătorii întâi, să citească Peneș Curcanul, Sergentul de Alexandri, „Soacra

cu trei nurori“ de Creangă, sau basmele minunate ale *uitaților în veci*, Fundescu și Ispirescu.

Cu siguranță că sătenii le vor da ascultare.

Alături de șezători cari trebuie neapărat înființate în toate părțile, „Ovidiu“ a mai arătat că înființarea de reviste în principalele orașe, ar contribui la rădicarea nivelului cultural.

Pe atunci „Ovidiu“ anunțase o sumă de tineri poeți talentați, cari ar fi putut face ceva. Prevederile noastre nu ne-au înșelat. În Botoșani a luat naștere „Revista M. Eminescu“, în Bacău „*In care libere*“, în Piatra-N. revista „*Munca*“ plus „Revista Geografică“, în Focșani revista „*Femenină*“, în Bârlad apare „Făt-Frumos“, „Cultura“ în Constanța.

Iată, atâtea reviste care în scurt timp, numai să aibă concursul publicului și vor exista.

Am mai emis ideea, ca cărțile să se cefinească, căci astăzi o carte cu prețul a 3 lei nu convine tuturor, mai ales studențimei s'o cumpere.

A apărut „*Minerva*“, cu o colecție de autori clasici români, și o colecție de autori moderni români. Poeziile lui Alexandri care costau la Socec 3 lei, se vând astăzi cu 1 leu, și teatrul „Alexandri“ ce costă la Socec 12 lei, costă astăzi numai trei lei.

„Ovidiu“ e mulțumit, că pururea a fost în fruntea mișcărilor sănătoase și pururea s'a adevărit că spusele lui sunt juste.

Pe noi inițiativele aceste particulare ne bucură, inițiativele oficiale în literatură aduc mai mult rău de cât bine.

Și ținta noastră este ca într'un viitor, să putem și noi spune fără rușine, avem cititori, avem scriitori, există gust pentru artă: muzica și literatura românească.

Tot mai sus, mai sus „Excelsior“,
iată idealul nostru, că ee voim, vorba
lui Goethe: „Mehr Licht—Mehr Licht,
mai multă lumină“.

M. A. RENNERT.

UN CÂNTEC TRIST....

Imi sună 'n gând un cântec trist
Din vremile străbune,
Când zorile surid pe munți,
Când soarele apune.

E melancolic cântecul
Ca murmurul de ape
Și-l cânt încet, și-l cânt de dor,
Cu umezile pleoape.

Ce spune cântecul iubit
Din vremea legendară?...
A fost un vânător frumos
Ca steaua cea polară;

Era unicul la părinți,
Voinic fără pereche,
Și adorat de fetele
Din lumea cea străveche.

Dar lui, vedeți, ursit i-a fost
Ca să iubească una
Mai mândră ca luceafărul,
Mai dulce de cât luna.

S'au logodit: Era'n ajun —
Ajunul cununiei
Și așteptau cu dor nespus
Delirul poeziei.

În ziua acea-însă el
Porni la vânătoare
S'aducă vr'un mistreț din munți
Și cerbi și căprioare.

El ziua toată a vânat
Mistreți, ușoare ciute,
Cocoși sălbateci prin păduri
Virgine, 'ntinse, mute.

Spre seară, cornul când suna
Semnalul de plecare
Vineau de sgomot văile,
Râdea întreaga zare:

Căci vânătorii toți cântau
O doină românească,
O doină, cântec vitejesc,
Din vremea strămoșască.

Dar vânătorul cel frumos,
Dar vânătorul mire
Rănit de moarte se stîngea
Cu o lacrimă'n privire;

Pe o stâncă sură se stîngea
Cînd soarele apune
Și asfințind, pe fruntea lui,
Cumuni de raze-i pune.

Cu soarele s'a stîns și el:
Murind, de dor suspină —
De moarte cine l'a rănit?...
O inimă haină!

Așa ne spune cîntecul
Din vremea cea străbună,
Duiosul cîntec ce în gînd
Cu atîta jele-mi sună.

NUȘI TULLIU.

Lipsca, 22 August 1905.

Damenii și lucrurile din Dobrogea

(NOTE ȘI IMPRESII)

Doritor de a face cunoscută românismului starea reală a celor mai însemnate comuni din Dobrogea, m'am hotărât a le vizita personal.

În acest scop, nu de mult m'am îndrumat spre Biulbiul, pe românește: „Privighetoarea“ cum și în Osmanfacă.

La ambele aceste comuni am fost invitat de comitetele respective însărcinate cu organizarea unor baluri ce au avut loc în salele școalelor comunale în secolul de a

completea mobilierul școlii la una și de a se împrejmuia curtea la cealaltă.

În Biulbiul am fost găzduit de un gospodar harnic numit Măngiurea, venit aici din părțile Brailei.

Peste drum de casa lui Măngiurea, se afla situat localul școlii comunale, în preajma căreia am observat multă lume: fete și neveste, flăcăi și bărbați.

Înainte de a mă ocupa de lumea din afară, îmi iau voie să descriu din fuga condeiului odaia salon unde așteptam să mi se aducă de ale mărării.

Mobilierul acestei odăi se compunea dintr-o masă de lemn, din două scaune și două paturi la ambele laturi, la capatul cărora se afla câte o ladă de forma unui paralelogram, colorate și zugrăvite cu diferite flori. De asupra acestor lăzi erau așezate în ordine diferite chilimuri, perini lungi și tari cu fețele lucrate cu multă măiestrie de gospodina casei, apoi vre-o două trei plapome — îmi dau măsura să ghicesc că acela care mă găzduia era om cu stare. Până aici însă nimic curios.

Mai văzusem acest rost și la alte case țărănești.

Acea ce m'a impresionat și ce nu mai văzusem aiurea, a fost decorul pereților.

Pereții acestei odăi erau tixiți cu tot felul de rochii, bluze de mătăsa sau de materie mai efțiină, cămași de zi femești decoltate, scurteici sau jachete, voaluri, cordoane, și două pălării. Crezui că e o expoziție de haine.

Eram curios să știu câte fete are gospodina casei, de aceea am așteptat să-și facă aparițiunea în odaie. Dânsa n'a întârziat mult, căci pe când eu făceam reflexii asupra obiceiului locului de a ține expuse în jurul pereților atâtea haine, în loc de a le păstra și feri de praf în lăzi; iat-o că a intrat în odaie aducându-mi într-o tava de a le mănăncă.

Când lasă tava pe masă ea se scuză :

— Să iert, că așa e la țară; cu ce a dat D-zeu; câte-va ouă proaspete, un pușor

rumenit la frigare, „oțără“ brânză și vi- nișor....“

— Mă rog, e prea mult pentru un ins; încălce de așa fi avut un tovarăș de masă... Vă mulțumesc pentru atâtea bună voință, i-am răspuns.

Apoi fiindcă mă întrebă, dacă îmi place comuna Biulbiul — i-am zis că pe mâine îi voi da răspunsul acestei întrebări și anume după ce voi vedea lumea de la bal. Fiindcă intrasem în vorbă, o întrebai ce mă interesa să știu :

— Da D-ta ai multe fete ?

— N'am de cât două : pe una am măritato și acum e la casa ei, pe cealaltă ai să o vezi la bal.

— Așa dar toată bogăția asta de rochii și bluze sunt numai ale unei singure fete pe care o mai ai ? Și dacă ai fi avut încă vre-o nouă, aveai nevoie de tot atâtea odăi să le păstrezi zestrea.

Gazda mea avu un zâmbet semnificativ pe buze.

Paru puțin cam încurcată, dar urmă :

— Văd și eu că e o risipă, dar ce să facem D-le, dacă așa sunt vremile.

— E bine când omul are din belșug de toate, dar de un lucru mă prinde mirarea pe mine: între atâtea haine, nu văd nici o catrință, nici o cămașă cusută cu răuri, nici o fotă. În satul D-v toate fetele se poartă ca orașencele ? S'a pierdut cu desăvârșire urma costumului național ?

— Nici pomină de așa ceva Domnule. Ai să le vezi la bal : una mai de cât alta să întrece în bluze și rochii de mătăsa.

— Dar bine, cum se împacă munca câmpului cu portul de oraș ?

— S'a obișnuit lumea, n'ai ce i mai face.

Dacă ar intra vreuna în sat la noi îmbrăcată cum spui D-ta, s'ar uita la ea ca la o brezaie celelalte.

— Toate bune, dar dacă ne-am întoarce la portul părinților noștri, nu înțelegi D-ta că n'am mai îmbogăți pe Zarafizi și nici pe jupâni Moisi ; ne-am îmbrăca în haine

mult mai frumoase și mai trainice și apoi mult aur ar rămâne în casele noastre.

— Bine e ce spui D-ta, dar pasă-mi-te de te încumete să întorci lumea de la voile ei....

Poate că s'ar fi prelungit convorbirea mea cu gospodina casei, dacă nu venea primarul și învățătorul să mă poftască la bal.

Am mulțumit din nou gazdei și am pornit.

Eram încredut de felul lucrurilor ce mă înconjurau; îmi venea greu din cale afara să mă știu că sunt la țară și să nu văd nici la bărbați nici la femei costumul național.

Flăcâii se poartă în pantaloni negri sau deșchiși vârgați, unii în sacouri, alții numai în vestă cu cravetele lor, niște ramăsite eșite din modă din pravațiile negustorilor de mână a treia, cu pălăriile de paie spalăcite pe cap.

Multe tipuri de neveste tinere invest-mântate în rochii și bluze de matasă, în culori țipătoare, croite cu 5—6 rânduri de volane, mi-au părut ridicole.

Dacă luai seama la mâinile unora, puteai observa negi noduroși în podul palmei și crepături adânci în părțile carnoase. Fețele lor parlite de soare la multe sunt cu gropi — urme ale bubatului.

Totuși nimic nu le împiedică să poarte în cap pălării înalte de un cot, iar în picioare pantofiori albi de atlas.

Multe din ele sunt cu dresuri exagerate pe obraz, iar cosmeticurile exală o duhoare nesuferită în sala.

La flăcăi nu vei vedea cioarecii cei albi și strânși pe pulpe, nici haina cea albă înflorată cu găitan negru, nici mîntanul celande postav alb înflorat cu atâta măiestrie, că la flăcăi din județul Gorjului, nici bețele vele multicolorele dăruite de dragul cui moare un flăcău în sat și nici cămașa cea fină cusută de fetele noastre dip țară.

Dacă ți-ai fixat privirile în partea unde sunt grămădiți acum și fac ghidușerii

unul pe socoteala celuilalt, îți fac impresia unei adunături de haimanale de oraș. În loc ca albul și culorile vesele să-ți desfețe privirea, din contra negrul te isbește pretutindeni.

Același lucru l'am observat și-n Osman-faca. Oamenii cu dare de mână, cu un coprinș înfloritor, din punct de vedere al cimentării sentimentului național, n'au fost îndrumați bine. Și doar nu stă în firea lor de ași parasi portul și datinile strămoșești pentru a îmbrăța pe a le strainilor. Luminătorii satelor: preotul și învățătorul, în primul ordin, sunt respunzatori de pierderea comorilor ce ne-au lăsat părinții. Ei sunt datori să pună pept suvoiiului care tinde să ne transforme — în cât ca mâine să nu mai știm ce suntem.

Să nu lăsăm să se întindă și la sate molima înstrăinării de neam.

Destul ne manâncea și ne roade această boala la orașe.

Dar apropo de orașe, fiindcă fu vorba de ele, în numărul viitor voi vorbi de Constanța.

PETRU VULCAN.

Constanța, 5 Octombrie 1905.

DIN HEINE

I.

*Oare nu aceleași visuri
Și'n trecut le-am mai visat?
Nu erau aceiași arbori
Flori, iubire, sărutat?*

*La intrare, statule
Nu țineau ș'atuncea straja,
Când ne ineca boschetul
Luna, 'n tainica ei vrajă?...*

*O, cunosc eu cum se schimbă
Visuri dulci urzite'n taină,
Cum se'mbrac arbori și inimi
În a ternei rece haină;*

*Cum ne vom răci și noi chiar
Și-om sfârși cu despărțire,
Noi, ce astăzi cald și sincer
Ne jurăm pe veci iubire!...*

II.

*Când mă pierd, în nopți de vară
Prin pădurea tănuită,
Lin alătura-mi plutește
Și ființa ta iubită.*

*Nu e vântul tău subțire ?
Nu e fața ta senină ?
Ori i-argintul ce se cerne
Printre brazi, din luna plină ?...*

*Ore's lacrimile mele
Ce le-ai încet curgând ?
Sau, chiar tu, copilul dragă
Mergi alătura plângând*

III.

*S'a lăsat pe'ntinsul mării
Dulcea liniște de noapte,
Luna iese dintre nori
Iar din valuri s'aud șoapte :*

*— Omul de pe țărm, nebun e ?
Ori e vre-un amozecat ?
Trist și vesel tot de-odată
Fața-i ni l-a arătat.*

*Însă luna, prinde a râde
Și-a grăi, de sus, încet :
— „E și una, e și alta
Și e încă și poiet“.*

F. DAVID,-BACĂU.

LUNEI

*Da, da lună, ce te miră ?
Ce te uiți așa la mine ?...
Ea, Ia chip, era frumoasă
Ca și tine, ca și tine !*

*Că m'a înșelat, și acuma
Plâng o fericire moartă,
Retrăind în minte-mi vremea
Când printr'un caprici de soartă*

*O numiam a mea pe cruda
Și nemernica ființă
Ce gândindu-se la altul
Imi jura mie credință,*

*Iar nu știi de ce, mirată
Tu te uiți așa la mine —
Ea era trup fără suflet
Ca și tine, ca și tine !*

Iași, 1904.

F. DAVID,-BACĂU.

Mănăstirea Gețești

(DESCRIERE)

Natura e a țărânului; țărânul e al naturii și mândre mai sunt basmele țărănești. (A. B.)

Născut și crescut la oraș, obicinuit să stai între patru ziduri, venind la țară, îți e cu neputință să te închizi în odaie, fără să privești frumusețea naturii. Eu, încă înainte de a răsări soarele, pe când ziua se îngână cu noaptea, când numai la răsărit albastrul închis al cerului prinde a se înalbi, părăsesc odaia goală și pornesc pe câmp.

Roua răcoroasă îmi udă picioarele și un fior înfiorător îmi străbate trupul. Inputernicită de somnul odihnitor de peste noapte merg fără țintă, lăsând satul departe, în urmă.

Supunându-se unei dorințe neînțelese a inimii, pașii se îndreaptă către Jiu.

Aerul e curat și răcorit, nici un noruleț nu pătează cerul, nu e țipenie de om pe câmp.

Zorile, frumoasele fiice ale dimineții, roșesc de plăcere, la vederea flăcăului cu păr bălaiu, care se ivește. mândru și plin de foc, de după deal.

Drumul urcă spre un deal de unde se vede Jiul, satul și pădurea.

Când ajung pe deal și-mi arunc ochii către răsărit, pot să admir în voie bogăția de raze dătătoare de viață, care se revarsă pe pământul plin de rod. Ca o salutare de bine venire, păsările toate, deșteptate de primele raze, își unesc vocile lor argintii într'un concert sublim. Adânc mișcată de orchestra așa de admirabil improvizată, rămân înmărmurită de plăcere, la auzul divinului solo, plin de iubire, pe care ciocârlia îl întonează, înălțându-se către idealul dorurilor ei.

Privirea mea urmărește pierdută rotocoalele din ce în ce mai largi, pe care le descrie cântăreața în zborul ei. Ajunsă sus, se echilibrează un moment mișcând molatec aripele și, într'un abandon nebun, revarsă cascade de triluri, dorind să îmbrățișeze tot

coprinsul cu cântecul ei inspirat de dragostea nebună care o roade... Și pe când îndreptându-mă către Jiu, o pierd din vedere, în auz imi răsună încă armonia notelor smulse de dor....

Cobor încet coasta dealului dinspre Jiu. Malul de dincoace e jos, acoperit cu un nisip fin și merge pierzându-se ușor sub apă. Cel de dincolo e înalt, ros și abrupt; și dealul de partea cealaltă e cu mult mai înalt.

Din locul unde stau, pot admira în voie, panorame fermecătoare ce se desvăluie privirilor mele.

De partea cealaltă, depărtându-se de mal, terenul merge o bucată, înălțându-se pe neșimțite, se ridică apoi deodată, drept ca un zid. Pe culmea dealului, ici și colo, câte un copac stingher, pare o santinelă neadormită a ținutului.

De pe fondul întunecos, format de pădurile care adumbresc coastele dealului, se desprinde înălțându-se din iarba verde, alba ruină a mănăstirii Gețești, singură, pustie și uitată... icoană a credinții din zilele noastre...

De mult doream s'o văd de aproape și nimic mai simplu, spre a-mi îndeplini dorința, de cât să trec pe malul celălalt. Căutând cu privirea, putui descoperi în malul răpos un loc mai abordabil și, cum Jiul secase, nu fu nevoie să mai descing ca să ajung acolo.

Pășind pe covorul de iarbă fragedă, simții o emoție puternică; nu știu, era mulțumirea că trecusem cu bine apa înșelătoare sau apropierea de sfântul locaș? Trebui să mă opresc câteva minute ca să-mi recâștig respirația.

Pe măsură ce mă apropiam de mănăstire, simțeam picurându-mi în inimă o evlavie vătămătoare de liniște. Am stat câțva în preajma ei și am privit-o pe din afară.

E toată căzută în ruină. Zidurile crăpate, și în parte dărâmate; cărămizile desprinse de timp și nisipate în iarbă, își arată, prin sfărâmarea propriului lor timp, durerea că au fost deslipite de locul unde le așezase o mână pioasă. Alt mijloc nu au să-și verse focul, lipsite cum sunt de glas.

Baza bisericii e dreptunghiulară și deasupra coperișului dărâpanat, se năruie mai mult de cât să sprijină, două furnuri de aceeași mărime, așezate unul lângă altul în sensul lungimii. Nu mai e nici urmă din fronton și ornamente. Pridvorul s'a dărâmat de tot; nu se mai cunoaște de cât locul unde stâlpii se sprijineau de zidul bisericii. Piatra cu pisania căzută jos la ușe, s'a tocit că nu mai înțelegi nici o slovă.

Piciorul distrugător al omului nu a respectat ce săpase cu trudă mâna ziditorului evlavios.

Când ai pătruns înăuntru te coprinde jalea; te apucă un fel de desgust pentru celebrii necunoscuți cari, vizitând mănăstirea, au căutat să lase – ca musca – o urmă a trecerii lor pe aci și, neștiind ce să facă mai bun, au necinstit cu numele lor chipurile sfinților cari schilodiți, privesc blând și iertători din perete

Mare mai e deșertăciunea omului și fără margini năzuința lui de a imita. Unul din îngâmfare și-a scris numele, altul l'a imitat, și s'a adunat nume peste nume, în cât acum cu greu mai disting unul; doar ca o sfidare către neamul nostru disprețuitor de lege, privește zâmbind batjocoritor un nume evreiesc, așezat în locul unde era zugrăvită înălțarea lui Cristos la cer.

Și vremea și-a dat mâna cu oamenii la distrugerea sfântului locaș. Zidurile stau să cază, pe dinăuntru; în locul ferestrelor au rămas doar niște spărturi ca niște guri mari, strigătoare la cer contra răutății omenești.

Podeala s'a stricat, și în locul ei se îngământesc mormane de cărămizi sparte și de moloz.

Niște spărturi făcute sistematic în zid, la dreapta și la stânga altarului, mi-au atras atenția; păreau făcute cu hârlețul.

Curioasă, am întrebat pe un om care tocmai se întorcea de la pădure cu o sarcină de nuele de alun. O întreagă legendă e legată de mănăstirea asta, de altfel ca de orice clădire importantă.

— „Apoi să vezi cuconiță, – prinse a-mi povesti bătrânul, trântind sarcina la pământ

și rezemându-se de ea, — „ci că pe atunci, pe când o fi fost, erau haiducii ca iarba de mulți, de nu mai știa nici stăpânirea ce să le mai facă; trăia pe aici, prin ținutul ăsta, unul mai voinic de cât toți, Bujor haiducul.

Era nalt ca un brad și frumos ca un bujor — de aia îi ziceau așa —; și avea niște tovarăși tot unu și unu, voinici să frângă fieru în mână, cu care se legase pe viață și pe moarte, în frăție de cruce.

Se vede că D-zeu îl trimisese spre binele nenorociților, că mult era norocos. De câte ori ieșea la drumul mare, de atâtea ori îi cădea în ghieră câte un grecoteiu bogat.

Și nui era milă de ei, cum nu le era nici lor de bietul țaran român; că doar când părăsise el pe Ileana, frumoasa satului, pornise în lume, jurând moartea lor.

Și ori câte poteri a trimis stăpânirea, nici una nu l'a putut prinde.

Strânsese o groază de bogății măcar că ajuta pe ori cine era în nevoie. Și dacă s'a văzut așa bogat, ce s'o fi gândit el, ia să ridice o sfântă de mănăstire ca să mulțumească lui D-zeu că l'a scăpat din atâtea primejdii și ia ajutat să mai curețe a țară de greci.

S'au pus toți într'o noapte — mulți trebuie să fi fost — și au ridicat o mănăstire pe care o vezi aici.

Bag seamă, ei socotise să le ajungă o noapte; dar când o sfârșise de nu mai avea de cât săi puie coperișul pe turle, au cântat cocoșii despre ziua. În acelaș-ceas, strejarii puși la pândă, an venit într'un suflet, spunându-le că vine stăpânirea cu oaste.

Cum să fugă, că erau îngreuiți de averi? Le-au pus și ei cu lăzi cu tot și le-au zidit unde ai văzut găurile în zid, iar mănăstirea au lăsat-o și ne acoperită, că doar trebuiau să fugă, să-și scape zilele.

De slujit, nu știu să se fi slujit cândva în ea; dar știu eu un om blestemat s'a apucat într'o noapte și a desgropat lăzile: nu știe nimeni cine o fi fost. Lumea a rămas uimită când a văzut locurile goale și nici un popă nu s'a încumetat să slujească aci.

Și cum s'a zidit, așa s'a dărâmat.

Am mulțumit omului și am plecat spre sat, gândindu-mă la cele auzite.

E de sigur peste putință ca legenda zidirii dintr'o noapte să fie adevărată; dar ea a prins rădăcini în mintea oamenilor și, trecând din tată în fiu, constituie pentru ei un adevăr tradițional.

Am cercat să-i arăt povestitorului că era peste puterile omenesți un astfel de fapt, dar mi-a răspuns:

— „Puterea lui D-zeu Coconiță”.

Drept în dreptul mănăstirii, malul e mai râpos și mai mâncat; sătenii îi zic „la colnicu morii” și mă asigură că ori cine trece pe acolo se înecă.

Mirată, am întrebat de ce, și o bătrână mi-a răspuns:

„Pentru că acolo sălășluiesc sufletele haiducilor cari s'au înrăit așa de mult, fiindcă li s'au furat comorile, în cât pentru un hoț, pătinesc mulțime de oameni”.

Ba încă mă asigură că „de câte ori vine apa furioasă, noaptea mai cu seamă, se aude fierbând acolo și cu amestec de glasuri omenesți... Sunt glasurile haiducilor... E zgomotul valurilor furioase, în timpul când vine Jiul mare, care se sparg de țarmul râpos, zgomot care natural, noaptea pare și mai înfiorător.

ALBERT DĂV.

Răspuns la „Kai iubito....

*Și de voi veni in codru
Unde-s iar aninii 'n floare,
De ne-om pierde, ca pe vremuri,
In blând murmur de izvoare,*

*Și de voi cădea la sânu-ți
Și-i ceti 'n a mea privire
Că iubirea ta fierbinte
Răsplătită-i prin iubire,*

*Cu iubirea asta nouă,
Te întreb, spune-mi iubite:
— Invia-vor tot odată
Vremile 'n trecut trăite.*

F. DAVID. — BACĂU.

VIRTUS ROMANA

Cum văjie codrul! Cum freamătă pînii!
 Se 'ntreabă într'una se miră străinii
 De atăta furtună, de atăta greu sbucium!...
 Prin neagra furtună un corn și un buciuum
 Răsună în noapte. Ah, cine să fie?...
 Se plimbă călare vr'o neagră stafie,
 Vr'un demon sinistru cu barba lui lungă,
 Ori cîntă păstorii pe colnic, la strungă!...
 Ba nu! nu-s păstorii, nu-i demon, stafie,
 E prea multă jale și dor, melancholie
 În cornul ce plînge în noaptea cea sumbră.
 Când fulgeră shoară călare o umbră
 Ce ține în mână o spadă cu sânge,
 E ruptă a ei spadă și totuși o strînge
 Mai bine, mai tare, în mîna cea dreaptă,
 Și roibul nechează, și roibul n'asteaptă
 Nici pînteni de aramă, nici biciul cel tare,
 Ci sare, nechează. cu atăta turbare!...

Cine dar, cine, din cornu-i tot sună
 Și rade, și cîntă în goană nebună?!
 Ah, cine să fie?...

O mândră arătare

Din timpuri apuse,, din vremi legendare.
 E geniul eroic al gîntei latine.
 Îi ard ochii în flacări și sângele'n vine
 Când vede străinii că-s gata să cadă
 Ca corbii pradălnici și lacomi pe pradă
 Pe nația noastră....

.....
 În lături dușmanii cu inimi haine
 Căci geniul eroic al gîntei latine
 Mai mândru revie în Pîndul cu aquile,
 Cu tineri ca zimbri, cu brune copile!

.....
 Cu giulgiul pe spate și spada în mână
 Revie din moarte virtutea română
 Și codrii se mișcă și freamătă pînii —
 Eviva României, dispară hainii!...

NUȘI TULLIU.

Leipzig, 10 Septembrie 1905.

OGLINDA

Fetelor noastre.

Oh! Maică Precista! Ce frumoasă e și Florica! Ce dulce privire are! ce ochi încântători!... Ce frumos păr,... strălucește ca nisipul de aur....

Madamé dragă, ce face Florica?... Ce lucrează această mână de păpușe cu unghi

trandafirii?... Piectează după nemuritoarele opere ale celebrilor pictori?... Picioarele ei atât de delicate se exersează oare cu dansul, exercițiul cel mai necesar inimilor și sănătății tinerilor fete? Citește vre-o operă frumoasă, iarna când serile sunt lungi? Admiră ea, vara, minunea naturii, frumoasele flori ce înflorește la caldura soarelui?

Răspunde-mi ce face ea oare?

— Se uita în oglinda.

— Cum, totdeauna?

— Totdeauna. Prietenul ei cel mai credincios, idolul său iubit, este oglinda, care lingușitoare îi escită mândria arătându-i în tot momentul, cât este de frumoasă.

— Și nimic nu o poate depărta de acest fals prieten?

— Nimic. Ar părăsi concertul unde răsună cea mai frumoasă muzică, salonul aprins în discuții și în dulci conversații, balul cel emoționat,... și totul pentru a sta în fața oglinzii, pentru ași potrivi cutele rochii, pentru ași aranja cu mai multă cochetărie, trandafirul care pălește pe buzele ei și pare că a înflorit în blondu-i păr.

— Ce tot te uiți Florico, în oglindă? — îi zise bunica.

— De ce nu m'ași uita, mamă mare? Oglinzile nu sunt facute ca să ne uităm în ele?... Și întorcându-se în o parte, zise încet pentru a nu o putea auzi: înțeleg să nu se uite în oglindă cei ce s'ar speria privindu-se...

— Oglinda e trebuincioasă când te îmbraci, dar nu să stai toată ziua în fața ei... Să știi de la mine că o să dai de dracu... O să vezi tu când...

— O primejdie mamă mare. Ce se poate întâmpla?

— Nu pot să-ți spun, căci mi-e teamă să nu ne audă cine-va. Povețile ce o bătrână dă unei copile, nu trebuiesc auzite de toți....

Dar ține, Florico, îți dau acest plic pe care-l am de trei zeci de ani.

Și bătrâna femeie dadu fetei un plic pețluit cu ceară roșie.

— Ce să fac cu el?

— Diseară la ora culcării să-l deschizi și să vezi conținutul.

Ține seama fata mea, de povețile ce ai să găsești acolo;

O fată înțeleaptă trebuie să fie și ascultătoare.

Toată seara Florica rămase gânditoare.

Cu toate astea când s'apropie ora culcării, aerul de seară era atât de plăcut parfumat de mirosul trandafirilor, — luna strălucea atât de încântător pe cerul azuriu, în cât ea își uită frica și după ce își scoase rochia se adresa oglindei:

— Sunt frumoasă astă seară, buna mea prietenă?

— Ești destul de frumoasă, pentru ca celelalte să te gelosească! îi răspunse lingușitoarea oglindă; privește ce mâini frumoase și ce brațe rotunde ai! Ce delicioase buze!... Crede-mă nici nu mai ai nevoie să fi instruită, menajeră,... frumusețea-ți va ține loc de toate celelalte.

Copila oftă de bucurie și acel oftat se depuse pe oglindă ca o ceață, sau mai bine ca o remușcare ce i întrista sufletul.

Florica se privi din nou.

— Ai dreptate, zise ea, ștergând cu batista-i brodată acel perfid lingușitor.

Oglinda străluci iarăși.

Da, sunt bine astă seară, zise fata: piele albă, ochi negri, păr auriu... Ce trebuie mai mult? Sunt frumoasă și de frumoasă fericită!

Deodată, cazul ceva din batistă; era plicul cu ceară roșie.

Rupse pecetea răzând și citi:

Când o fată tânără se uită prea mult în oglindă, odată vede pe dracu.

— Ah, Ah! exclamă Florica; ce nebunie!... Parcă dracu vine prin oglinzi!...

Privind astfel îi se păru că visează, capul începu să-i ardă...

Vedea în oglindă umbra ei, pe care lumina lămpii o reflecta pe perete...

Și ea și ea, umbra mergea, mișca brațele, se cochetărea...

Începu să-i fie frică... imaginea începu să-i rătăcească, și îi se păru că oglinda

aruncă focuri roșcate,... dete un țipăt și căzu pe pat.

— Maică Precistă, scapă-mă de dracu și făgăduesc că n'am să-l mai chem, uitându-mă într'una în oglindă...

Plânse, țipă și adormi...

Este un ce foarte ciudat a vedea reproducându-se în oglindă toate mișcările noastre. Această viață repetată parodie a acțiunilor noastre, a ținutei, a toaletei, este atât de ridicol pentru un observator serios în cât persoanele înțelepte nu recurg la oglindă de cât atunci când simt absolut nevoia...

Florica se ținu de cuvânt. Nu se mai privi lung în oglindă și nu o mai întrebuiță de cât când se îmbrăca, ori când își aranjea vre-o panglică sau floare,... dar și atunci pe repezeală și cu frica parca.

După câți-va ani când Florica, ajunsă mare și nu se mai gândea la nimicurile toaletei și la seducerile laudăroase ale oglindei, zise bunicii sale, care trăia încă:

— Mamă mare, cine este acel spirit rău care se ascunde în oglinzile tinerilor fete?

— Frumoasa mea, zise bătrâna, acel spirit rău nu este de cât *amăgirea!*

I. CONSTANTINESCU-MION.

SUB FRUNZE

*Ce trist e timpul!... Codrul geme,
Învins de ploae și de vânt;
Iar frunza cade 'ngălbenită,
Și 'ncet s'așterne pe pământ.*

*Eu stau privind cum trist se 'ngroapă
Sub frunze vraja scumpei veri
Și stăpânit de o jale adâncă,
Uit timpul dulce, uit plăceri!*

*Plec părăsind încet pădurea,
Indurerat ca nici odată;
Pe când iubirea îmi rămâne
Sub frunza toamnei îngropată!*

E. P. CĂRĂNLĂC.

INTUNERECUL

(DE LORD G. BYRON)

Avut-am un vis, ce parcă n'a fost vis.
Strălucitorul soare se întunecase,
Și stele negre rătăceau prin spațiu;
Înghețat, pământul sbura orbit
Prin noaptea fără lună; ziua
Venea, pleca — venea, dar fără lumină;
Și oamenii, dușmănia uitând
Spăimântați de a lor peire,
Frățește se rugau pentru lumină.
Strânși pe lângă foc vegheau; palatele
Și tronurile regilor; bordecele
Și salașurile a tot ce locuiește
Slujeau de torțe; nimiceau orașe.
Și-n paeajina locuințelor în flacări
Se-nghesuiau să-și mai privească fața.
Fericii erau aceia ce stau în apropierea
Vulcanilor cu veșnica lor lumină!
Nădejdea tristă stăpâna pământul?...
Aprinseră pădurile, — dar se prăbușiră
Geas cu ceas; iar trunchiurile arse
Cădeau trosnind, — și tot cuprins era de noapte.
Cătarea omului în pilpăitul
Luminei ce era aproape se piară,
Era îngrozitoare; unii întinși pe jos
Plângeau, lipinduși fața de pământ; iar alții
Zâmbeau ținânduși bărbia în mâinile încețestate;
Și alții alergând din loc în loc
Ca să hrănească acest îngrozitor foc
Priveau cu disperare către cerul întunecat,
Al lunei giulgiu; scrișnind din dinți
Aruncau în țărână vreacuri
Țipând și blestemând; înspăimântate
Și îngrozite cădeau păsările sălbatice
Bătând zadarnic din aripi.
De spaimă fiarele se îmblânzise;
Și vipere, șuerând dar fără să muște
Prin lume se țarau. — slujind de hrană. —
Războiul ce se potolise o clipă
S-aprinse iar; un prânz plătit era
Cu sânge; și lacomi, fiecare
În besnă își mânca prada; perise mila.
Pământu'un gând era; o noapte lașă
Și grabnică; iar chinurile foamei
Mușcau în carnea tuturor.
Cărnurile putrezite rămăneau neângropate,
Căci slab pe slab se sfășia; chiar câinii
Stăpânii își mâncău; — afar' de unul
Ce sta lângă un cadavru și-l păzea
De fiare și de oamenii flămânzi. Va sta
Cât foamea îl va mai ține, sau moartea cruntă
Și va închide slăbita gură. Dar apoi
C'un gemăt întristător și necurmat
Și-un strigăt desperat, lingând stăpânului

Mâna, ce nu-l va mai mângăia. — muri. —
Mulțimea flămânza treptat, treptat;
Și acum două tabere mai rămăseseră
Într'o cetate, ce se dușmăneau.
Cenușa caldă a unui altar ars —
Pe care grămădisise lucruri sfinte
C'un scop nesfânt, — o strănsă de-o parte
Și tremurând răscoliau cărbunii
Cu uscatele lor mâini, și abia suflând
Pentru a mai trăi o clipă, ațâțară
O flacără — un răs; și la flacăra de o clipă
Încercară ca să-și mai zărească fața;
Se zăriră, se îngroziră și muriră
De grozăvia feței lor, amândoi periră
Necunoscând pe acei la care Foamea
Scriseseră n frunte vorba Inamic. —
Acum pământul era gol, pustiu,
Nici pomi, nici erburii, nici oameni, nici o viață
Grămadă moartă. — haos de țărână.
Și ocean, și lac, și râu înmărmurise
În fundul lor acum nimic nu se mișcă;
Deșarte corăbii, rătăceau pe mare
Catargele cădeau sfărâmate în bucați
Să doarmă fără șgomot în adâncuri.
Murise valul, murise fluxul, căci Luna
Stăpâna lui murise mai înainte;
Și-n aer vânturile încetară
Perise norii; Intunerecul
Era stăpân; era însuși Universul *)

DIM. C. ZAVALIDE.

1905

*) Traducerea după original, din Englezește.

PROCESUL ROZELOR

CĂTTULE MENDES

ELISEI GOLF.

În grădina nebunilor, unde prin razele de soare sboară neaua înaripată a fluturilor, tânărul poet pășește agale. E palid cu înfățișare blândă, și e atâta tristeță în ochii lui rătăciți. Se oprește lângă un trandafir sălbatec și culege o răsură, se oprește între alți doi trandafiri, culege din unul o roză galbenă și din celalalt o roză roșie.

Pe o bancă de lemn, la cotitura aleei, așează cele trei flori culese.

Și zise răsुरei:

— Răsură răspunde! ești acuzată

că ai părăsit pe când erai o fată tânără și drăguță, un băiat trist care te adora, în schimbul unui ofițer cu care te-ai cununat. Ce ai de răspuns pentru apărarea ta?

Și fiindcă răsura nu răspunde, el adăugă :

— Judecata e sfârșită, te condamn apoi zise rozei galbene :

— Roză galbenă răspunde, ești acuzată, că pe când erai femece tânără și frumoasă, desnădăjduit ai chinuit prin meșteșugul infam al surăsurilor mincinoase și al făgăduelilor nerespectate — pe un tânăr, a cărui inimă vai !

Batea numai pentru tine ? Ce ai de răspuns pentru apărarea ta ?

Și fiindcă roza galbenă nu răspunde, el adăuga :

— Judecata e sfârșită, te condamn.

Apoi zise rozei roșie :

— Roză roșie răspunde, ești acuzată ca pe când erai o frumoasă vânzătoare de sărutare și de surăsuri, ai înebunit prin mângăerile tale depravate, ai ruinat și îmbătrănit pe un om nenorocit, care căuta uitarea durerilor vechi la sânul teu care te adoarme, la gura ta care îmbată. Ce ai de răspuns pentru apărarea ta.

Și fiindcă roza roșie nu răspunde, el adăugă :

— Judecata e sfârșită, te condamn.

După pronunțarea acestor hotărâri, scoase din buzunarul seu, un frumos instrument complicat făcut din lemn și din oțel, era o mică ghilotină pe care a lucrat-o, visând la ceasurile lui de odihnă.

Pe cumpăna mică care se leagănă, el așeză rând pe rând, rasura, roza, galbenă și roza roșie, și rând pe rând sub cuțitul care aluneca și reteza florile despărțite de cotoare, cadeau pe nisipurile aleei.

El le adună și privi mult în fundul grădinei la umbra nestrăbătută de

nimeni, el sapă cu degetul în pământ făcu o groapă mică, așeză cele trei flori, le acoperi cu nisip și cu foi de salcâm.

Pe urmă îngenunche și plânse până târziu pe mormântul rozelor vinovate.

M. H. RENERT.

FARMEC

(CAIRO).

On se souvient toujours a ses premiers amours.

MATHILDEI.

*Din soare zilnic pe pământ
Tot cade rază după rază
Și fiecare și-a găsit
Un colțisor de-l luminează.*

*Dar ori cât ele sunt de vii
Nu pot prin corpuri să străbată;
O zi trăesc invie iar
Și mor cu soarele odată.*

*Mi-a fost de ajuns din ochii tăi
O rază dulce a privirei,
Să-mi ardă sufletul de veci
In focul tainic al iubirei.*

*Ai dus cu ea atâtea farmec
Ca subjugând întreaga-mi fire
Pătrunse întrânsa și în o clipă
Imi lua și cuget și simțire.*

*Te-ai dus nu mi-ai lăsat în urmă
De cât iubirea mea adâncă
Și raza pierde după soare
In mine tu trăi vei încă.*

M. H. RENERT.

Conferința D-lui D. Jelleor¹⁾

(Urmare și fine)

În privința semnelor cari se pun pe unele litere ca să sune altfel, Frolo recomandă o mulțime de lucruri cari n'au fost luate în seamă. Ca exemplu vom cita: pe *ī* (i scurt) să nu mai punem nici un semn adică săl lăsăm fără punct, și el va fi atunci i scurt; *j* întors să însemneze ș, litera c să se deosibească de k, prin o sedilă pusă.

Frolo mai propune ca litera *ă* de pildă să nu se mai scrie ca acum, ci să se pună numai semnul de d'asupra, numai căciula fără a.

Un specimen de ortografie și limbă a ziarului *Românul* a lui C. A. Rosetti: „Directoarele cu multă sperință a dechiarat cetățianilor *uă* dată mai mult, și dechiarățiunea omului sperimentat în ale ingeniariilor, valorează mult. Cetățianii și satianii, ingeniarii, și senatoarele democratice, au rechiamat la locul competente și asemenea rechiamățiuni când la guvern este partidul liberale-naționale, spresiunea fidele a națiunii, *uă* satisfacțiune este inevitabile“. Această *uă* a fost satirizat de poetul Alexandri în diferite comedii ale sale.

Ortografia și limba lui P. Cernătescu, fost profesor de Istorie universală la Facultatea de litere din București. În o carte didactică pentru cursul secundar intitulată „*Istoria Contemporană*“ pe care am învățat-o chiar eu, găsim fraza ca aceasta: „*Vivat Republica! Diosu Guizot!*“ adică: *Trăiască Republica! Jos Guizot!* Litera J, ajunsese *di*.

E de prisos mai mult.

Ilustrul prozator A. Odobescu scrie pe căci — *coci* pe încă *âncô*, pe ț de nulte ori ç (cu sedilă), sau prin său, pe z, prin ð (cu sedilă), oa, ea prin *ó é* — o și e accentual, lingă e scris lingă (circumflex), adeseori îi scapă și câte un u scurt, iar prin mijlocul cuvintelor pune i (i scurt).

¹⁾ Vezi No. 5 și 6.

Fontanin scria secretarului său de la liceul din Craiova:

„Dilecte Garbini,

Descinde!“

Aceasta a latinizat numele stradei Craiovei, numele elevilor, numele său; Madona Dudu în loc de Maica Precista, este creațiunea lui, pe când se afla episcop la biserică cu acest nume. Într-o diplomă de absolvire a liceului, citim:

„Elevul Petre Constantinescu, născut den *parenți romani*, în Tîrgul Juniiului, etc...“. Tîrgul-Jiului era după el incorect. Numele venea de la un târg în onoarea lui Juniu, de pe vremea Romanilor, târg care se ține și acum la noi în luna lui Junie.

George Hill, profesor la Sf. Sava și autor de cărți, are ortografia lui. La el *oa* și *ea* se scrie punând pe *o* și pe *e* câte o liniuță.

Pralca, verificatorul *Psaltiriei*, crează cuvinte compuse.

Așa, lungo-foco-vărsătoare însemnează pușcă; scurto-foco-vărsătoare, pistol; gâtlegău, cravată; nassufflau, batistă.

Fontanin și el avea acest obicei. De ce chibrit? zicea el; aprinjoară. De ce țigare? Fumegândă.

De asemenea și Aristia are cuvinte ca *pedagerul Achile mintagerul Ulyse* etc.

Perioada franțuziștilor

Deși Facca a scris „*Franțuzitele*“ pe la 1833, limba literară p'atunci nu era franțuzită; numai damele vorbeau amestecat.

Am ales-o șamoa;

O boa înfricoșată,

Și fața amour sans tin.

Franțuzismul în literatura de toate zilele a început mai târziu și a atins culmea pe la 1871—75.

Poetul Al. Deparațianu face parte din această școală și va dau un model din volumul său *Doruri și amoruri* tipărit la 1861.

Din fereastră în fereastră

O! și seara când tu *bellă*
Candela'ți aprinzi.
Și din cuibu'ți ca o *stellă*
Raza ta'mi întinzi:

Indiscreta mea privire,
Prin geam prin perdea,
Și prin *gaza* ta subțire,
Vine mândra mea,

Vine 'n patul unde-a lene
Corpul tău ușor.
Aromește cum în pene,
Doarme un pușor

Și furtivă 'n el s'afundă
La densul d'afară,
Pătrunzând ca cel ce'n unde
Cat mărăgărar.

O! cum ochiul meu la tine
Poate-a *penetra*,
Deci amorul meu în fine
la .ine ar intra.

Alta tot de Depărățeanu

Ea 'nelină dalbai frunte pe sânu'mi ca o floare,
Ce vântul o mlădie și'i fur a sa odoare;
Pe pleoapele'i de neaună, un somn ușure,
Vultige ca un flutur de nacără pe un crin;

Vermelia'i guriță, umidă ca foița,
Când roua matinală îi scaldă buzulița,
De buza'mi se lipește... și sufletu-i candid,
O ceruri! ca p'un dulce parfum, aspir avid!

Din „Căntece și Plângeri“ de *Michail Zamfirescu* vom cita:

Noaptea e lină

Noaptea e lină și profumată
Și luna plină luce'n senin!
Floarea de rouă pură se'mbată...
Dar eu suspin

Calea vieței 'mi e înnorată,
Prin întuneric, simț că declin!
Pentru fericirea de altă dată,
Eu sunt strein

Speranță dulce consolătoare!
Singură stelă conducătoare
P'acest pământ,

Vino, d'anină și încalzește
Inima'mi jună ce să pălește
D'ale soartei vint,

1866

De acelaș, un sonet:

Și mult erai frumoasă în noaptea nunții tale,
În rochia ta gazoasă d'un alb strălucitor,
Cu fruntea adornată de roze virginalie,
Cu senu' în profume și cu'n suris d'amor
Prin valuri de lumină în valțul nupțialie,
Păliseși în avântul plăcerii răpitor,
Cum tremă, în deliciu în ora matinalie
Verbina legănată de zefirul ușor.

Și te-am iubit! D-atuncea, în sufletul meu june
Simții un dor fatalie, ce'n visele'mi nebune
Revine și mă face a plânge și-a pâlî.
În zilele juneței, prin lumea mea vulgară
Suspîn fără speranță pe calea'mi solitară...
Căci tu ești prea frumoasă ca să mă poți iubi
1866

Un poet și compozitor muzical, Teodor Georgescu, a marcat decadența acestei școale, publicând următoarele versuri primite de toți cu un formidabil huideo!

Poate că le știți toții:

Frumoasă damicelă,
Cu ochi ca de gazelă,
Frumoasă precum ești
Pe toate eclipsești.

Ești belă, ești șarmantă,
Ai șic, ești elegantă;
În tot al tău aspect,
Înspiri ori-cui respect!

Alexandri s'a scandalizat enorm și a scris *Diracționarul Grotesc* în care găsim cunoscutul catren:

Ah! Doamnă ești bellă
Ca roza ce crește,
Și fruntea ta bellă
Treptat se belește...

Începuse a se boteză strade: Belvedere,
Bonjuriștilor, etc.

E ciudat cum cuvinte ca bella, damicelă au dispărut, fiindcă au fost date la persoane, iar cuvinte ca: stradă, stradela, Belvedere, Campoduce, Carmenii, au rămas, fiind date la lucruri cari n'au putut protesta. E o lege filologică?

Acum, domnilor, avem o limbă literară bogată, grație lui Eminescu, marele poet care a adus cuvinte noi de prin toate părțile locuite de Români; grație unor scriitori ca Odobescu, Vlahuța, Delavrancea, Ispirescu, Creangă și alții.

Limba, zice Hasdeu, o ca o nuia: latinistii au încovoiat-o într-o parte; slavistii în alta, așa că acum a rămas dreaptă. Toate limbile artificiale au murit ca tot ce este artificial și cu ele și operele scrise în așa limbă. E de mirare că paralel cu limba lui Heliade și Assachy, scriitori ca Gr. Alexandrescu, V. Alexandri, C. Negruzzi, Donici, rezistând curentului, au păstrat limba cea bună a poporului. De aceea operele lor au rămas, și vor trăi cât națiunea română.

Ca încheere, în privința ortografiei, zic: Fericirea n'o putem găsi, fiindcă o căutam prea departe. Ea e lângă noi; n'avem decât să întindem mâna. Ortografia cea bună e cea absolut fonetică. Și de ce? Din zece milioane de Români, o sută de mii știu carte. Ca să scrii etimologiceste, ne trebuie cultură desăvârșită, latinească și grecească. Nu pot toți să aibă această cultură. Acum e un curent puternic pentru școlile reale și de meserii. Absolvenții es buimăciți. Să le spunem: ai litera *z*, întrebuințază-o ori unde ai să scrii un *z* și lasă pe *d* cu sedilă în plata Domnului! Ai de scris litera *i*, serie-o cu *î* sau cu *â* și lasă pe *e* în plata Domnului! Cu modul acesta nu vom mai citi lucruri ca acestea scrise de oameni cu învățatura ne-completă:

„Tablouri de dedertorii din cadarma Cuda-Caduri dece diua; optspredece noaptea“.

TOAMNĂ

*Cer de plumb și vânt și ploaie!...
Toamnă'n inimă ș' afară —
De trei zile aștept zădarnic
Soarele ca să resară.*

*Au plecat de mult cocorii
Dragostea de mult s'a dus....
Au plecat în căutarea
Soarelui, către apus.*

*Nu mai sunt nici flori, nici fluturi
Iar copaci's triști și goi —
Nu'mi mai inconjoară gâtul
Brațe gingașe și moi.*

*Unde's cântăreții firei
Să ne'ngâne un vesel cânt?
Visurile mele unde's?...
Toamnă tristă, ploii și vânt!...*

F. DAVID, - BĂCĂU.

DIN PORT

*E nor și tristă vreme
Și vântul grozav geme
Vărsând fiori;
Pe mare-s munți de valuri,
Isbind sinistru 'n maluri
De mii de ori.*

*Din port cu greu, trist pleacă
Corabia pribeagă
Spre depărtări;
Și cine știe oare
De va afla salvare
In ale 'ntinse mări!*

*Așa și fericirea
Sburat-a 'n cet aiurea
Din sufletu-mi;
Și nu știu de s'a 'ntoarce,
Napoi sau se va perde
In alte lumi!*

E. P. CĂRĂNLĂC.

HAI IUBITO....

*Hai iubito'n codrul verde
Că's aninii 'n floare iară,
Să ne 'mbete, ca pe vremuri,
Cu miros de primăvară.*

*Dornică să cazi la sânu-mi;
Cu privirea ta adâncă
Să desvâlui, ca prin farmec,
Sub a pieptului meu stâncă,*

*Via dragostii comoară
Care ascunsă acolo zace....
Numai tu cu ochii umezi.
Te pricepi a o desface.*

*Va pluti în jurul nostru
Blând miros de vioarele,
Gingaș, dulce, plin de farmec
Cum ești tu în toate cele.*

*Hai iubito, vin mai iute
La izvorul cel din crâng —
Ard de dor, de nerăbdare,
Blând la pieptu-mi să te strâng!..*

ALBERT DAV.

IDEALUL¹⁾**NUVELA**

(Urmare)

La dojanele tușei mele, holbai ochii de spaimă, căci aveam și de ce să mă inspăimânt. Nu mă știam vinovat într-un nimic de cât că, în noaptea trecută, atras în cursa unui vis, mă făcuse să cred că-s mirele Psycheei și în voe bună o sărutam. Ah, prima ei sărutare o gustam în vis, ce delicios, ce sublim vis! Nu este așa d-șoară?

În fine, după multă și amară morală din partea tușei mele care și-a schimbat părerea bune din clipă aceia despre mine și

am început chiar la moment să simt efectele disgrăției sale, am mărturisit cu mâna pe conștiință că nu cunosc pe Psycheea, că acum pentru întâia oară îi auzeam de nume (aceasta era și purul adevăr) că nu-mi aduc aminte să fi văzut-o de cât o singură dată la fereastra ei printre flori; dar că n'ași putea-o cunoaște.

Am călcat pe urmele sfântului Petru, față de Magistrul său pe care-l adora precum și eu ador pe Psycheea, lepădându-mă de dansa înaintea celor două femei, care în acel moment erau judecătorii mei supremi.

De mă veți întreba acum, că după ce m'am lepădat de ființa adorată ca să scap mai ușor, ce a devenit ea, ce am făcut eu?

V'ași răspunde: am zăvorit durerea în suflet și m'am pregătit să îndur totul în speranță că, într-o zi, martoră suferinței mele, îmi va răsplăti martiriul devenind soția mea.

Da, aceasta era gândul meu; nu știu ce o fi gândind Psycheea, când mama sa a venit să-i spulbere iluziunile de mine.

Totul ce știu, e că a treia zi, după scena descrisă, ne mai văzând pe Psycheea la geam, numai bine n'am gândit de norocul meu.

Ce devenise Psycheea? Pe cine puteam să întreb? Mă uitai încă odată la geamul ei închis și 'mi păru că întunericul morții mă amenință cu groază.

Am plâns atunci ca un copil, furișându-mă în fundul grădinei tușei mele, de frică să nu mă surprindă lacrimând.

Să nu o mai văd, să nu fiu în stare să-i aud măcar o dată glasul!

Să nu-i pot șopti odată numai. Psychee, te ador!

Eram desperat, când un țaran chipeș la înfățișare, cu multă precauțiune se dete binișor pe lângă fereastră, unde revenisem și steteam de vre-un ceas perdut pe gânduri și-mi strecură în mâini un plic roz, împarfumat.

Ah, cum mi-a tremurat sufletul înainte de a-l deschide și ce presimțire Dumne-

1) Vezi No. 5 și 6.

zeule! Par'că lumea întregă îmi șoptea în acel moment: e scrisoarea Psycheei, deși nu-i cunoscusem până aci scrisul. Nu m'am înșelat! Da, era scrisoarea ei.

Nu voiu uita cât voiu fi aceste rânduri scrise de mâna ei tremurătoare:

„...Prin surprindere mamița mi-a schimbat domiciliul la țară. Sunt în casa noastră din domeniul O... de lângă valea M... proprietatea tușei d-tale. Vino, să te mai văd odată și apoi pot să mor liniștită. Te rog să-mi erți îndrăzneala. Iubirea ta mi-a covârșit rațiunea, care mi poruncește să tac și să sufăr.

Dar cum m'ași fi opus poruncei inimii —singura busolă care ne dirige viața? În locul numelui d-tale pe care nu-l cunosc încă, substituie echivalentul lui *iubite*. Pe mine mama m'a poreclit Psycheea.

Îți zic la revedere și semnez cu toată iubirea mea perfectă ce înflorește numai pentru tine.

Psycheea

Cu repeziciunea ce se explică numai prin puterea iubirei, a doua zi mă găseam prin împrejurimile domeniului O... motivându-mi aparițiunea în fața celor ce mă vedeau plimbându-mă nedumerit de colo până colo, prin prezența puștei, care le explica în de ajuns că mă ocup cu vânătoarea.

Era spre asfințit de soare.

Un grangure de pe vârful crengilor unei plute bătrâne și o merlă ascunsă în iarba înaltă și deasă, cântau triumful amorului nostru. La poalele pădurei se întindea valea M... La dreapta e un boschet care farmecă priviriie muritorilor. Razele soarelui împurpurau cerul, câmpia, crengile arborilor. Natura însași părea îngrijită a se împodobi mai bine în momentul aparițiunei Psycheei.

Îmi aduc aminte cum a apărut dintr'o cotitură.

Când m'a zărit, și când în acelaș timp am zărit'o, o clipă am înmărmurit pe loc, dar în urmă, atrași de cine știe ce putere

divină, ca și cum ne-am fi cunoscut de veacuri, am căzut unul în brațele altuia. Din tot ce ne-om fi spus, atâta doar par'că îmi răsuna încă dulce la ureche:

— Ah, dorule, dorule, draga dorule te-am regăsit, zicea Psycheea, iar eu:

— Stea luminoasă, sufletul vieții mele, tu ești în adevăr, sau e numai un vis ca alte dați? Vino mai aproape să te simt, dă-mi ochii tăi, așa, și gurița ta, dă-mi-o îngere drag...

Pentru moment am uitat să ne recomandăm. Dar cine avea timp de așa ceva în acele clipe de aur pe cari le furam vecinicii și omenirei, care de ne-ar fi surprins cum steteam așa îmbrățișați, ne ar fi pismuit, ne-ar fi hulit și rautatea ei ne-ar fi înveninat iubirea, gratificându-ne cu dispreț: uite doi amanți.

Totuși la despărțire Psycheea îmi șopti gingaș:

— Dar numele tău, nu e așa că trebuie să fie frumos?

— Kama, scumpo.

— Kama! prescurtat din Kama-Deva?

— E o poreclă — data de colegii mei spre a mă tachina că mă ocup cu poezia.

— Dulcele meu poet...

— Dulcea mea Psychee.

— Nemuritorul meu Kama!

Cât sa fi durat această sublimă scenă, nu îmi pot da seamă, destul că târziu pe lună, m'am pomenit apropiindu-mă de conac — curtea moșiei tușei mele, cu gândurile duse la Psycheea. Aceasta s'a întâmplat la 7 din luna Iulie și la vre-o trei săptămâni ne-am întâlnit încă odată și pentru cea din urmă oară.

În urma acestei întâlniri i-am scris scrisoarea pe care v'am cetit-o și a cărei desaprobare din partea d-v. a motivat destăinuirea mea și cum sunt la jumătate, să-mi dați voe, în interesul adevărului, să vă zugrăvesc o altă pagină din amorul nostru, numai de nu veți fi obosit ascultându-mă.

— De loc, d-voastră trebuie să fi obosit,

replică Eugenia. În ce mă privește vă întreb: pe cine oare n'ar interesa o iubire atât de ideală de felul celei povestite de d-v. fără trădare și fără vre-un element comun care dramatizează finalul ori-carui amor?

Dacă-i așa, atunci vă țin încă o jumătate de oră cu povestirea mea.

S'a uitat la ceas: erau 4 p. m.

În fine, urmă:

Dacă s'ar găsi corespondentul noțiunii: fericire și glorie, pentru vre-un muritor, apoi nimic n-ar corespunde cu mai mare prisosință ca triumful amorului ideal.

Inchipuiască-și cine-va cât de dulce trebuie să fie pentru doi tineri de sex deosebit, strajuiți și ferțiți de priviri patimașe, colo de un pluton de anini, dincolo de aluni și mesteacăni și singuri singurei, în asfințit de soare, tinerii aceștia plini de iluzii ne fărâmițați încă de nici o patimă, nutrid în peptul lor iubirea cea mai curată și plini de speranță șoptindu-și:

„Alt, cât îmi ești dragă Psychee!

„Tu-mi pari a fi Regina olimpicilor zee.

Ce dulce îmi ești tu Kama

Tu îmi pari chiar Kama-Deva...

Într'adevăr, nu-i limbă care să exprime fericirea unui asemenea moment, deși poetul mai că e pe cale să ne redea tabloul:

Ce dulce trebuie să fie

Cu tine alături în pustie

Ori printre brazii din pădure

În brațe-mi somnul să te fure,

Ca deșteptându-te apoi

Prin crâng să mergem amândoi;

Ai mei și-ai tei să nu ne știe,

Ce dulce trebuie să fie...

În ore line, liniștite

A noastre suflete unite

Și-ar povesti așa de multe.

C'ar sta pădurea să ne asculte;

Dar taina ne-ar păstra-o ea

În sânul ei, iubita mea:

De o zi durată vieții fie,

Ce dragă trebuie să fie!

N'ași da clipele acele d-soară, pe o împărăție, pe veșnicia întreagă. Iată: de atunci s'au scurs doi ani fără nici un tremur sufletec, fără vre-o emoțiune, fără vre-un fior dulce. Ce mi au putut da mie anii în schimb de la pierderea urmei Psycheei? nimic de cât decepțiuni amare, spulberarea iluziunilor una câte una.

— Dar cu viitorul ce faceți—il întrerupse Eugenia.

— Viitorul? Eu îl văd în trecut—apus în cea din urmă rază a astrului din seara aceea.

Oh, seara aceea răcoroasă, îmbalsamată de parfumul florilor împurpurată de raze blânde, era culmea a tot ce ne putem aștepta în viitor. Nu mai cine n'a iubit vre odată poate crede altfel și pe acela eu nu'l socot de om.

Ce naivitate pe cea mai mare parte din noi de a aștepta un alt viitor mai strălucit de cât triumful iubirii dintr'o clipă pierdută în haosul veciniceii!

Să lase toată speranță aci toți câți au trecut pragul primei iubiri: aci iluzia e perfectă, în tocmai cum se întâmplă când un genial artist interpretează rolul vre-unei persoane: eroul altui geniu; spectatorul râde sau plânge cu toată pornirea sufletească, iluzia fiindu-i perfectă.

Și în această iluzie constă idealul.

Încolo, toate cele-lalte fapte din domeniul politic, fie și economic, cari au de obiect asigurarea bunei noastre stări materiale, sunt vremelnice ca durată frunzei pe ramura bătrânului arbore.

Amorul este arborele vieții—indivizii sunt frunzele cari se spulberă la cea dintâi bataie a vântului de toamnă.

Din mulțimea acțiunilor noastre—arta eternă cu nimic nu se poate alege, dacă nu-i consacri întreagă viața. Sufletul însuși nu supraviețuiește de cât în templul artei.

Arta fiind nemuritoare, i da acestuia puterea de viață—de multe ori mai fămoasă ca piramida lui Keops.

Mulți pot trăi o mare parte din viața lor

în calitate de miniştri senatori, deputaţi, funcţionari, militari, etc.—funcţiuni ce sunt inconjurate de aureola unei glorii efemere: toţi se duc fără să lase o dungă de lumină care să fie în stare să lumineze întunericul viitorului; şi nici unul nu se poate lăuda în viaţa-i că a fost când va o elipă un palid Romeo, dacă n'a iubit.

Şi totuşi mă îndoesc să pot găsi în lumea întreagă un octogenar, fie el şi Împărat, care să nu schimbe poziţiune, rang, avere, glorie, cu vârsta noastră din seara acea, cu iluzia fericirii ce ne-o dădea apropierea şi iubirea noastră desinteresată.

E logic dar, să precizez, că fericirea omului constă în sănătate şi floarea tinereţii atunci când cu focul sacru din piept crede că-i gata să cuprindă universul. Desfid pe cugetători să-mi arate o altă fericire mai concretă!

Dar cum totul se schimbă pe lume, tot aşa şi iubirea îşi pierde farmecul, odată cu vârsta tânără, deşi în pologul inimii ea rămâne pururea tânără, însă nefericită văzându-şi posesorul carunţit de griji, sbârcit la faţă, îndoit de greutatea anilor. Oh, şi ce amară e ironia firei în această împrejurare! Totul se preînnoeşte în fire: floare, frunză, iarbă, numai omul nu mai revine de unde a pornit şi atunci privind în jirul lui, îl cuprinde o melancolie ciudată, un dor după anii frumoşi din tinereţe.

Ce durere e d-şoară, pentru un om să se vadă pe zi ce trece desbrăcat de podoaba virilităţii sale şi în acelaşi timp de frumuseţile facultăţilor sale intelectuale, căci şi aceste se uzează şi cu timpul omul nici de ele nu se mai poate bucura.

Doar amintirea iubirei târziu, târziu, îi hrăneşte sufletul, tinzând să-l întorcă spre origina ei.

Mărire, glorie, avere, toate îşi vor avea origina într'un viitor mai mult sau mai puţin depărtat, însă precum am zis mai sus, aceste nepreţuind cât floarea tinereţii, sănătatea şi iubirea, ne putem priva de ele fără să lase urme de regrete în sufletul nostru.

Căci nu se va găsi unul, care să suspine în ultimul moment al vieţii, că de ce n'a murit: rege, prinţ, ori vre-un preşedinte de Republică; pe când şi cel din urmă muritor, care n'a avut parte de harurile iubirei, simţind cum moare, va regreta.

M'am îndrumat pe poteca spinoasă a cugetărei, d-şoară, şi azi numai de filosofie nu-mi arde.

E vorba de o simţire adâncă, limpede la fund, care mă îndeamnă să deviez puţin de la subiect, spre al înflori mai bine ca să vă subjug tot mai mult atenţiunea.

— Sunt frumuseţi de cugetare în expunerea d-v. care mă farmecă, de aceea vă rog continuaţi:

— M'aţi determinat, reped să vă destăinuesc iubirea mea, de aceea urmez cu încheierea.

Iată — dar cu privilegiul celei de a doua întâlniri—pe Psycheea într'o rochiţă albă de fai, în cap purtând o pălarioară de pae, tot albă, apărând din desişul codrului ca Sân-Ziană din basme, apropiindu-se de mine înfrigurată de dor sfânt, îşi reazămă frumosul ei cap umbrat de bucle aurii, de braţul meu pentru cea din urmă oară.

Eu încerc să-i desfac braţele, să le încolăcesc de grumazii mei şi dânsa cu o dulce lenă, mai vrând, mai nevrând, se lasă transportată în voia gândurilor mele, pe când cu gura ne adapăm ca doi porumbei.

Guriţa ei—boboc de trandafir înrouat, îmi dă senzaţia acestei flori, cu aroma, cu fragezimea şi dulceaţa ei dumnezeiască.

Doamne, impresia unor asemenea sărutări e aşa de dulce, în cât senzaţiunea nu se uită până la mormânt.

Uite: parcă şi acum simt fragezimea buzelor dulci a le unei guri ce nu o putea avea alta de cât Psycheea.

Şi fără să mă jenez d-şoară, va mărturisesc că am sărutat şi Dumnezeescul ei sân virgină.

Eugenia simţi o îufiorare plăcută la ul-

timele lui cuvinte și imbojurându-se la față, plecă ochii în jos cu sficiune.

— O Doamne, urmă Kama, cunosc oare Năbabiul prețul sărutului sânelui unei fecioare? De l'ar ști, ce lesne l'ar schimba pe întreaga lor comoară!

Fericirea însăși a aceluia moment mă determină să suspin, ori supra simțirea că în curând îmi voi lua ziua bună de la dânsa pentru vecie.

Zefirul în acest timp îi flutura șuvițele din părul ei de pe lângă tâmple.

Cu multă sficiune ea mă privi duios, apoi îmi mângâie fruntea cu mănuta ei catifelată și-mi păru că nu găsește cuvinte să-mi arate cât de fericită se simte.

Dar se apropia momentul despărțirii și ne numărăm nuii altuia bătăile inimei.

Ca și cum sufletele noastre aveau presimțirea unei despărțiri lungi care seamănă cu veșnicia.

Soarele apunea pe după dealuri și în jurul nostru începeau a se desena umbre din ce în ce mai întunecoase.

Dar printre desișul paltinilor de la spațele nostru parca se auzi un fâșăit pronunțat.

Nu cumva 's pașii vre unei ființe ce ne-a luat urma și a fost martor ocular al scenei noastre de iubire, când ne credea atât de siguri în sânul naturei, mă gândii eu?

— De ce tremuri? am întrebato.

Nu mi-a putut răspunde nimic de spaimă, ca și cum ar fi văzut și cunoscut pe cineva strecurându-se ca o nălucă în apropierea noastră.

Eu n'am putut zări pe nimeni, de oarece în ael moment n'aveam ochi de cât pentru Psycheea.

Și pe când mă încercam să descifrez în privirea ei situația împrejurărilor prin care treceam, de odată auzul meu fu brusc impresionat de un „ah!“ pornit din peptul ei.

Apoi în aceeași clipă, fără a-mi da vre-o lamurire, simții frageda-i buză căutând să ajungă globii ochilor mei.

Ultima sărutare părea că am simțit-o

din sbor și pe când acum mă încercai să o apropii de mine, o văzui cum înainte de a se perde pe poteca de unde venise, cum îmi făcea semn cu mâna, semn de adio, și n'am mai văzut-o.

Din apropiere cât mai fu am putut distinge cu multă greutate întâiu un glas muștrător, apoi glasul ei dulce și rugător.

— Il ador mama, iartă-mă!

Ah, am înțeles totul! Eram spionați, supravegheați, de aceea înaintea căreia păcătuiaim. de vreme ce ne iubeam fără voia ei. Dar iubire însemnează acea d-șoară, când urmează să se amestece voia celui de a treilea?

Invoire—convențiune, nici odată iubire.

Am început să tremur ca un laș.

Mi-am zis: să merg să o scap de doje-nile masei, să-i mărturisesc că Psycheea e un înger păpătat, dar cu ce drept?

Cine sunt eu? am reflectat.

La gândul că mamă-sa și restul lumii mă va privi cu dispreț, am roșit de mânie. Câteva clipe în urma n'am mai auzit nimic și astfel, după o scurtă fericire, am moștenit în locui durerea eternă, care mi-a ruinat sufletul.

Și cu sufletul sdrobotit m'am departat de locul acela sfințit de ființa ei candidă...

În vârful ochilor lui căprui, Eugenia zări strălucind o lacrimă diamantată, apoi lăsându-i jos i curseră de a lungul feței mai mulți stropi, a căror urma Kama o făcu să dispară repede cu batista. Dar Eugenia mai slabă de fire plângea acum de-a binelea. Iubirea lui mărturisită cu atâta sinceritate, peripețiile și amănunțimile ei, pe cât o uimise, pe atât o disperase.

La început fusese severă în rechizitoriul contra sexului ei, afirmase niște adevăruri crude, tocmai pentru motivul de a-l sustrage ori cărei alte ființe și de a isbuti să-i câștige inima.

În urma celor auzite însă, slabă speranță i mai rămânea.

Prin urmare plânsul ei era motivat de două cauze: că iubirea lui Kama era ade-

varată și urmările ei fatale, să-l ducă la un pesimism sincer și că nu va isbuti să se substituie Psycheei.

Ah, și cât de mult ar fi dorit să fi fost ea Psycheea! Să se fi știut iubită o zi de un Romeo, un Hamlet, un Kama — i prețuia cât toată vecinicia.

La ce ar mai încerca prin urmare să întoarcă cursul soarelui din calea lui?

(Finele va urma).

PETRU VULCAN

DAREA DE SEAMĂ

**a Comitetului instituit în Constanța,
pentru ajutoarea veteranilor stabiliți în Do-
brogea și sătenilor lipsiți
de mijloace.**

Iarna anului 1904, a fost cu deosebire aspră. Ea venea după o vară de seceta, în care plugarii n'au recoltat mai nimic, așa în cât mulți dintre ei, cei mai săraci, nu aveau cu ce trăi, și mai toți nu aveau cu ce își scoate vitele din iarnă.

Mizeria se semnalase în cele mai multe sate. În unele comune s'au constatat moartea unui mare număr de copii atinși de scarlatina și de alte boale, pentru a căror vindecare se cere regim alimentar și căldură. Cu deosebire veteranii de curând stabiliți în Dobrogea, se găseau într'o stare critică. Locuințele ce li s'au făcut prin îngrijirea Administrației Domeniale nu erau încă în multe părți terminate, la începutul lui Noembrie, când iarna s'a așezat cu toată puterea, viforoasă și geroasă. Unele case nu aveau uși și ferestre, altele nu erau încă acoperite. Bietții oameni își părăsiseră vechile căminuri fără să se fi putut sta-tornici la căminurile noi. Nu aveau mobila, sobe, astenzile pentru bucatărie, etc.; cei mai mulți nu-și aduseseră nici nevestele și copiii, apucați pe aice de o iarnă timpurie riguroasă, la care nu se așteptau. Și ceea ce era și mai rău, era că ei nu aveau nici mijloace bănești, ca să poată rezista pe niște vremuri cum nu se poate mai grele.

În mijlocul mizeriei generale de pe atunci, un număr de cetățeni constanțieni, și anume: D-nii Ioan N. Roman, avocat

și consilier județean, Dimitrie Nicolaescu, librar, Mihail Cotta, mare comerciant, S. S. Economul Grigorescu, protoereul județului, N. Rigani, farmacist, D-r Al. Talășescu, D-r N. Marinescu-Sadoveanu, Petre Gherasim, mare proprietar, N. Buzdugan, inginer, Eftimie A. Radu, mare proprietar și Petru Vulcan, publicist, — au crezut că își îndeplinesc o datorie de Români și de Creștini, constituindu-se într'un Comitet în scopul de a aduna mijloace ca să se vină în ajutorul celor în absolută lipsă și adresându-se pentru această concetățenilor lor mai înlesniți și în general sufletelor caritabile de pretutindena.

Comitetul s'a constituit, alegând de președinte pe d. Ioan N. Roman, casier pe d. Eftimie A. Radu și secretar pe d. Petru Vulcan. El a lansat un apel și a deschis liste de subscripție; tot odată a organizat două serbări, cu al căror venit să sporească fondul de ajutor.

Generoasa inițiativă a fost întâmpinată de public cu multa bună-voință. Cetățenii constanțieni au subscris, fiecare după puterile sale, sume destul de mari. Tot în același chip a răspuns la apelul Comitetului lumea mai înlesnită din provincie, și din cele mai multe unghiuri ale țării. Aceasta dovedește că inițiativa Comitetului corespundea unui sentiment general, care onorează spiritul de generozitate al publicului nostru.

Comitetul își luase față de acest public angajamentul de a publica o dare de seamă de sumele încasate și de întrebuințarea lor.

Începem astăzi publicarea numerelor subscripțiilor, împreună cu sumele subscrise de fiecare din ei și vom continua în numerele următoare ale acestei Reviste. Asemenea, la locul și rândul lor, rezultatul dat de cele două serbări publice.

În ce privește întrebuințarea sumelor subscrise și achitate, cea mai mare parte s'au împărțit, prin Prefectura județului, după cur: se va arăta mai departe și după cum fusese promisiunea Comitetului, față de publicul subscriitor; o parte mai mică, s'a distribuit veteranilor în Constanța, precum iarăși se va vedea. Sumele sosite mai târziu, în Maiu, Iunie, Iulie și după aceea, se vor înainta de Comitet, cu aceiași regulă, pentru a fi distribuite în cursul iernii acestui an, când de sigur, iarăși vor fi suferințe de alinat.

Bărfelele n'au putut să lipsească nici în

o asemenea împrejurare. Ele sunt cu atât mai vrednice de dispreț cu cât au venit din partea unor oameni, a căror onoare e de mult pusă la cuvenita carantină și cari natural, aplică alături măsura propriei lor valori morale. Fără a le da altă atențiune de cât disprețul, trecem la datoria noastră.

Ne folosim însă de această ocazie pentru a ruga pe toți acei cărora li s'au încredințat liste de subscripție și cari nu le au înăpoiă încă, să binevoiască a le înainta la adresa d-lui Eftimie A. Radu, casierul Comitetului în Constanța, cu orice rezultate sau chiar albe; așa cum li s'au trimis, — mai ales că Comitetul voește să publice într-o broșură în chip amănunțit, rezultatul subscripției ce a inițiat-o.

După aceste scurte lămuriri, iată acum listele înăpoeate, în ordinea lor numerică în care se menționează și acele ce n'au fost încă înăpoeate :

Produsul listelor de subscripție

În lista No. 1, încredințată D-lui Economu Grigorescu, Protoereul județului și Ioan N. Roman au subscris: **Ioan N. Roman**, avocat, Președintele comitetului pentru ajutorarea veteranilor lei 100; nedescifrabil lei 10; V. Thoma 20; V. Georgescu 2; Olga Țanțu 2; Elena Sava 1; Adam 2; D. Bănescu, Inginer-șef 20; Arhitect A. Paunescu 10; Al. Iorgovici Rovine 5; Gh. Constantinescu, conductor 1; Dobrescu 5; C. Dumitrescu 1; Gh. Tașcă 2; Vasile Neașă 1; D. Ciobanu 1; Gh. Marcu 1; Alex. Bradiceanu 1; N. Lobei 3; H. Costea, trei frați 2; V. Pâsla 1; N. Alexandrescu 5; Gh. Diaconu 2; Gh. Popescu 2; V. Leonte 3; C. Brezeanu 3; C. Talăgescu 2; V. Marinescu 1; A. Bek 2; D. Ișoveanu 2; C. Buruiană 2; A. Manița 2; I. Budoii 2; I. Negulescu 2; Gh. Predescu 2; Gh. Tutumea 1; C. Dan 2; Ilie Vasilescu 2; Spiru Teodorescu 2; Ion Marin 2; Radu Stănescu 2; Magrin 20; Malcoci Petrescu 5; Econ. I. Grigorescu 20.

Total lei 280 bani 50.

În lista No. 2, încredințată D-lor N. Rigani și D-r Talăgescu au subscris:

Manissalian frères 200; J. Ciprut 50; Sp. G. Macri 50; Banca Marmorosch, Blank & Co. soc. anon. 100; A. Cosma 100; **Logaridi & Seni** 300; L. I. Lascaridis 50; H. M. Frenkian 20; Spr. Diamandopol 20; V. P. Murelli 20; F. Martin & Co. 20; Jeru-

salmi fii 20; Missak M. Frenkian 20; Dim. M. Svoronos 20; Emirzéian & Seni Frères 100; S. W. Hoffman 40; Waller frères 100; Frații Troiano 20; Ed. Tozzi 20; p. p-a Watson & Youell 100; J. G. Reed 20; G. Mangil 20; Gr. M. Grigoriu 100; N. G. Kiriachides, Banca Agricolă suc. Constanța, Director Ion Savu 100; Leon Theiler 100; Frații Goldenberg 100; G. Benderli 20; Clubul Comercial Constanța 100; Anonim S. M. 30; Anastasie Rigani 10; N. Rigani 20; A. Talăgescu 10; D-r Păcuraru 10; Inginer V. Popovici, port 6; Vanias Paspatis 20.

Total lei 2136.

În lista No. 4, încredințată D-lor M. C. Cotta și Ef. A. Radu :

E. Anton Radu 100; P. Gh. Radu 100; Frații M. și V. C. Cotta 100; Frații Mircea și Zaharia Zamfirescu 100; au subscris, însă n'au donat nici o centimă; August Resner 90; Nicola Petre 80; Iovan Serafim 60; Frați Agopcian 50; Lazar Grigorie 50; Gheorghe Gligorie 50; G. J. Rignall 50; Frați I. Prodanoff 30; A. Tramundana 20; Ispas Lotzu 30; Chipran Ispas Lotzu 20; Holdemberg, depozit de vin 20; Merdinian 5; D. G. Hrisico 25; T. G. Dabo 40; Ionescu & Pandelescu 10; George Rizescu 10; Dumitru Cristea 20; Cosma Constantin 20; Frații Michell 20; St. Birnfeld 10; B. Bereovitz 5; Kauffmes 5.

Total lei 1050.

În lista No. 5, încredințată D-lui D-r Sadoveanu, au subscris Banca generală Română lei 25 și Banca Marmoroch Blanc & comp. 25.

Total lei 50.

În lista No. 31, încredințată d-lui Ion Buzincu, directorul școalei de băeți din Cernavoda, au subscris; I. Buzincu 1; V. Manole 1; Nedescifrabil 2; Idem.; C. Nistor 2; Ion Poppa 1; Eugenia Ionescu 0,10 bani, I. Stan 1; R. Flamand 1; Irina Moldovan 0,10 bani; Stan Gheorghe 10 bani; Gh. Georgescu 0,50 bani; Pester I; Filberstein 1; M. Bouli 1; N. Prezbeanu 1;

Total lei 15.

No. 32, au subscris: Economu Ioan P. Timoca 2; Discul din biserică 3, bani 45; Ion Fotea 0,50; Ion Drăgan 0,50; Tânase Comșa 0,50.

Total 6, bani 95.

No. 34. Patru nedescifrabili lei 5 și V. Sterescu 2.

Total lei 7.

No. 34 bis. Stan Papadatos 5; Nicolae Calamara 2; Panait Stanciof 1; Costi Gheorghiu 1; Toader Iordan 1; Atanasie Constantinide 1; B. Baron 0,50; Panait Farmachi 1; Gh. C-tin 1; Hristu Danciu 1; Ion B. Bădulescu 1; Hristu I. Farmachi 2; Abdula Ismail 0,50; Serafim D-tru 50; C-tin Hristu 50; D-tru Mihaescu 1.

Total lei 20.

No. 35. Dim, Popescu 3; Marin Ionescu 1.

Total lei 4.

No. 36. L. Oțeleanu 2; Leon Grinberg 1; Atanasie H. Dimitrie 1; Simion Keosope 0,50; Mola Memet 0,50; Gh. Gorigopol 5; Ghița Gandescu 1; C. Taslagean 1; Ovanes Garabet 1; K. G. Kasapian 1; Th. Ciacalopol 0,50; Ionița Spirescu 0,50; Ilie Gheorghe 0,50; P. G. Thedorof 1; Seit Husein 0,50; Tudorache Dimitrescu 1; Costi Gheorghiu 2.

Total lei 20.

No. 37. N. Danachescu 2; Iosif Stern 1; Danciu Hristu I; P. H. Farmachi 0,50; C. Ștefan 1; Diamandi Mihail 1; I Resoriu 1; A. Rupenian 1.

Total 8, bani 50.

Lista No. 66. Voritzias 5; Goldstein 2; Mărghineanu 5; nedescifrabil 5; Isac 4; G. Epsigman 6; nedescifrabil 3; Penciof 2; B. Nicolobi 2; N I Andrei 1; D. G. I. Andrei 2; Weinstock 2; nedescifrabil 5; nedescifrabil 2; Gh. Siganos 2; Doi nedescifrabil 3; H. Benlian 3; S. K. Bagassian 3; Gh. Sapaturi 5; D-trie Andrei 2; A. A. Gheorghiu 4; Anton Ciacarian 2; Giovanni 5.

Total lei 74.

Total general lei 2621, bani 95.

(Va urma)

NOUTĂȚI LITERARE

În tipografia D-lui H. Vurlis, unde se tipărește în prezent „Ovidiu” și care s'a distins prin executarea a numeroase lucrări însemnate ce ar putea să stea alături de cele ce apar în Capitală, a apărut în ultimul timp o carte în cuprins de 315 pagini, minunat

tipărită, sub titlul: „Portul Constanța”, mișcare comercială și maritimă în anul 1903, datorită D-lui G. Christodorescu, licențiat în științele comerciale din Anvers și secretar al camerei de comerț și industrie din Constanța.

D-l Christodorescu e un nume bine cunoscut în literatura comerțului nostru prin lucrările sale anterioare ca: «Comerțul României», «Din nevoile portului Constanța», «Câte-va cuvinte în cestiunea târgului de cereale de la Murfatlar», «Taxa de 1/2 la sută», «Camera de comerț și industrie» etc.

Ultima sa lucrare vine să îmbogățească literatura noastră comercială în jurul portului Constanța a cărui importanță națională este astăzi unanim cunoscută.

Ea cuprinde diferite studii relative la mișcarea comercială și maritimă a portului Constanța în anul 1903, și fie-care va găsi în cuprinsul ei multe considerațiuni ce ar merita să fie luate în seama de aceia cari au voința și puterea de a îmbunătăți tot mai mult condițiunile comerciale și maritime ale portului nostru.

Acesta a și fost scopul autorului pe care l'a avut în vedere când s'a hotărât să dea la lumină această carte.

Am citit și noi până acum primele două capitole asupra exportului și importului în prezent și trecut și mărturisim că am aflat multe lucruri de mare însemnătate socială pe care nu le știam.

Stilul acestei lucrări e limpede și curgător, simplu și convingător.

Afară de capitolele anunțate mai sus, mai urmează: despre Vamă, Târgul de cereale, Bursa, Serviciul maritim român, activitatea lui, Companiile de navigație străină, Serviciul căpitaniei portului, Organizațiune sanitară, Muncitorii din port, Mijloace de comunicațiune, Mișcarea gărilor, Comunațiunile poștale, telegrafice și telefonice, Gurile Dunării și portul Constanța și Lucrările pentru construcția portului.

Ultimele trei capitole sunt așa de interesante din punct de vedere științifico-economic, în cât nu ne putem abține de a nu le reproduce înțelesul în numărul viitor.

Costul unui volum e de 5 lei și se poate procura de la autor căruia i trimitem călduroasele noastre felicitări pentru munca ce depune pe ogorul literaturii comerciale.

P. V.

CRONICA LITERARA

În No. 3 și 4 al revistei „Ovidiu” discutând despre școala de admirație mutuală fondată de nea Iorga, ziceam că nici fondator și nici ciraci n'au talent.

Iată că afirmările noastre sunt zilnic confirmate prin glasul presei. Auziți iubiți cetitori ce ne spune talentatul nostru publicist Sofronie Ivanovici, despre:

ST. O. IOSIF

Revenim asupra asupra acestui maniac al condeiului, care a dat la iveală un alt volum: „Din zile mari”, poem istoric.

În prefața volumului, maniacul recunoaște singur c'ar fi trebuit multă vreme păstrat în sertar poemul, dar cu toate aste, împins se vede de mania de-a scoate volum după volum, îl publică, cu promisiunea de-a reveni și de-a continua. Pentru aceasta se întreabă: „Imi va ajutat Dumnezeu să-l duc până la capăt?” Noi nu putem răspunde de cât: să ne ferească Dumnezeu!

Poemul în genere e o harababura. Câteva ziare și reviste, vorbind de acest „poem istoric”, sfătuiesc pe autor să părăsească cu totul acest gen de-a scrie.

Noi, mai puțini politicoși, sfătuim pe maniac, pentru a doua oară, să nu mai scrie nimic.

Da și celelalte lucrări ale maniacului,¹⁾ nici acest „poem istoric”, nu e lipsit de acele „documente umane” cari ne amintesc pe genialul bard Prodănescu, autorul celebrelor versuri:

„Sus e cerul, jos pământul,
Pe la mijloc trece vântul!”

Reproducem câteva din aceste „documente”, pentru amuzamentul cititorilor:

„Unde-ți este fala, Rigă?
Unde-i lauda deșartă?
Cine trece, dus în leagăn,
Sub o glugă de ciooan?”

(pag. 60).

Astfel răsplătea acelu
Ce-i pușese 'n mână schiptrul —
Blestemată 'n veci să-i fie
Pomenirea de mișel!”

(pag. 88).

„Și deodată printre rânduri
Trece un fior de spaimă:
Umbra lui Bogdan-Viteazul
Cel ucis la Răușeni,”

(pag. 16).

1. Vezi „Maniacii Condeiului” No. 1: St. O. Iosif.

„Doame n'astepta să cadă
Peste noi vrăjmașii Țării!
Nu le da răgaz, Stăpâne!
Dă cu praștia în toți!”

(pag. 43).

„Hei, dar Ștefan îi ajunge!
Și năpraznic îi lovește,
Și mi-i sfarmă și-i alungă
Și mi-i spulberă de tot.”

(pag. 92).

La pag. 102, maniacul spune că pe când Ștefan rătăcește prin codri:

„Când și când o ciută sare
Șperiată și s'ascunde —
Ștefan nici n'o ia în seamă,
Gândul lui aiurea-i dus...”

Credem și noi: că Ștefan are gândul aiurea și nu la o ciută care sare șperiată și s'ascunde...

Se vede că maniacul a luat acest prețios „document istoric” „că o ciută sărea șperiată și s'ascundea, pe când Ștefan rătăcea prin codri” din „strălucita” „Istorie a lui Ștefan cel Mare” de N. Iorga, pe care maniacul Iosif a citit-o „cu mult folos”, după cum spune în prefața volumului său!

La pag. 118, vorbind de Craiul Olbriht, găsim:

„Dar când intră în Moldova,
Calu-i, poticnit, tresare —
Și cu glas de spaimă-i strigă
Un nebun pe drumul mare:”

=====
A apărut No. 15, anul V,

din excelenta revistă de medicină populară

„SANATATEA”

cu un sumar bogat și foarte interesant:

=====
În ultimul moment primim la redacție volumul „Pe apă” (Jurnal de bord) de colaboratorul nostru Tonegario, ofițer de marină.

Modul cum scrie Tonegario fiindune drag, ne vom ocupa cu recenzia lucrării sale în

LA BERERIA „REGALA“

Fraților GHEORGHIU

SE SERVEȘTE

CEA MAI EXCELENTĂ BERE DE OPLER

ȘI MÂNCĂRI RECI

Serviciul prompt și orchestra în toate serile

HOTEL CONTINENTAL

CEL MAI ELEGANT

Situat în centrul orașului îl recomandăm tuturor acelor ce vizitează Constanța.

DROGUERIE MEDICINALA

ALEX. I. HELDENBUSCH

CONSTANȚA

Strada Carol (sub Hotel Regal)

Asortată cu toate articolele acestei branșe ca: parfumuri, articole de toaletă, cauciucuri, seringi etc., se vinde mai ieftin ca ori unde.

MARE DEPOSIT

DE

Vinuri Indigene și Țuică naturală

LA DOMNUL

G. RIZESCU zis BUCUREȘTEANU

Vinurile

cele mai renumite și naturale de Odobești și Cotnari se găsesc numai la depozitul d-lor *Frați Mihail și Vasile C. Cotta.*

MARE DEPOSIT DE FĂINĂ

EFTIMIE A. RADU

CONSTANȚA

Strada Mangaliei No. 39

COFETĂRIA „LA FURNICA“

A DOMNULUI

PETRE POSTELNICU

E asortată cu cele mai delicioase bomboane și dulceturi.